ולמאן דאמר לבאי הארץ תרי אחי דאבא הוו להו. משמע כולה סוגיא דלמאן דאמר לבאי הארץ אלא נטלו כולם מחצה ללפחד עצמו אלא מחצה חפר אבי אביהן ותימה אם כן מאי קאמר והוא לא היה בתוך העדה הטועדים וגו' מאי נפקא מינה אלא היה בעדתם אפילו היה היו טוטלין על ידי חזרה דהא אמרינן לעיל בני מרגלים ובני מתלוננים נחלו בזכות אבי אביהן ובזכות אבי אמותיהן ואין לפרש (ג) דס"מ לענין חלק בכורה דהא כי היכי דשקלי חלק פשיטות אע"ג דבא להן מכח אביהן ס"ל יטלו חלק בכורה ועוד קשה לרשב"א למ"ד לבאי הארץ היכי קאמר לעיל מרגלים יהושע וכלב נטלו חלקם והלא לא היה להם חלק בארץ כלל לכל אוקן אלא בא בארץ וכ"ת נטלו מה שהגיע להן על ידי חזרה מבניהם שבאו לארץ הא ליתא דאמרינן לקמן דבניהן שהיו בני עשרים נטלו בזכות עצמן ורשב"ם פי' דלמ"ד לבאי הארץ לא נטלו מידי יהושע וכלב מחלק מרגלים ומפרש חיו מן החמשים ממש חיו כפשטיה:

ולמאן דאמר תרי אחי דאבא הוו להו ההוא מאחוות נחלה נפקא. קשיא לריב"ם אפילו לגמן דאמר חד אחא דאבא הוה להו נמי מאחוות נחלה נפקא לרבנן דלא דרשי נחון תתן ולר"ל דדרשי נחון תתן לא צריך לאחוות נחלה אפילו למאן דאמר תרי אחי דאבא הוו הא למאן דאמר לבאי הארץ הוא דאבא הוה ליה תרי אחי דאבא הוו והוה לא דרשי נחון תתן להם נחלה לחלק אביהם לדידיה לא היה שום חלק ולדרוש מיניה חד אחא ואידך מנחון תתן כדדרשי רבא"ש: וכזכות

דהוו: שיתא דשיתא בתי אבות ותרי דידהו הא מצרים נתחלקה הארץ, ט' הוו, אלא מאי אית לך למימר חד אחא דאבא להו ה"נ תרי אחי דאבא הוה דתניא נתן תתן להם זו נחלת אביהן בתוך אחי אביהן זו נחלת אבי אביהן והעברת את נחלת אביהן להן זו חלק בכורה רבי אליעזר בן יעקב אומר אף חלק אחי אביהם נטלו שנאמר נתן תתן ולמ"ד תרי אחי דאבא הוה להו ההוא מאחוות נחלה נפקא, וא"ל רב פפא לאביי קרא מאי קא חשיב: אי טפלים קא חשיב, טובא הוו, אי בתי אבות קחשיב שיתא הוו? לעולם

אמרו לו [לגן] מזרעא דיוסף כו'. והיינו דכתיב ויאמרו בני יוסף לא ימלא לנו ההר כלומר אין לנו חוסמין לאותו הר היינו יער כדכתיב פה. סוסה לו: ב) [עי' פרק"י דסוכה לא]. ד"ה לא מקשינן וכתוספות ד"ה וכיי יהודה]:

תורה אור

אמרו ליה א) אנן מזרעא דיוסף דלא שלטא ביה עינא בישא דכתיב °בן פורת יוסף בן פורת עלי עין" ואמר רבי אבהו אל תקרי "עלי עין" אלא עולי עין, ר' יוסי ברבי חנינא אמר מהבא °וידגו לרוב בקרב הארץ" מה דגים שבים מים מכסים עליהם ואין העין שולטת בהם אף זרעו של יוסף אין העין שולטת בהם: מרגלים יהושע וכלב נטלו חלקם: מנהני מילי אמר עולא דאמר קרא °ויהושע בן נון וכלב בן יפנה חיין מן האנשים ההם מאי חיו אילימא חיו ממש והא כתיב קרא אחרינא °ולא נותר מהם איש כי אם כלב בן יפונה ויהושע בן נון" אלא מאי "חיו" שחיו בחלקם: מתלוננין ועדת קרח לא היה להן חלק בארץ: והתניא מרגלים, מתלוננים, ועדת קרח, יהושע וכלב נטלו חלקם: לא קשיא מר מקיש מתלוננים למרגלים ומר לא מקיש מתלוננים למרגלים דתניא °אבינו מת במדבר" זה צלפחד "והוא לא היה בתוך העדה" זה עדת מרגלים "הנועדים על ה'" אלו מתלוננים "בעדת קרח" במשמעו מר מקיש מתלוננים למרגלים ומר לא מקיש מתלוננים למרגלים, וא"ל רב פפא לאביי ולמאן דמקיש מתלוננים למרגלים איבפול יהושע וכלב וירתו לכולה א"י? א"ל מתלוננים שבעדת קרח קאמרינן, וא"ל רב פפא לאביי בשלמא למ"ד ליוצאי מצרים נתחלקה הארץ היינו דכתיב °ויפלו חבלי מנשה עשרה" שיתא דשיתא בתי אבות וארבעה דידהו הא עשרה אלא למ"ד לבאי הארץ, תמניא הוא דשיתא בתי אבות ותרי דידהו מנשה עשרה אלא למ"ד לבאי הארץ, תמניא הוא דהוו: שיתא דשיתא בתי אבות ותרי דידהו הא מצרים נתחלקה הארץ, ט' הוו, אלא מאי אית לך למימר חד אחא דאבא להו ה"נ תרי אחי דאבא הוה דתניא נתן תתן להם זו נחלת אביהן בתוך אחי אביהן זו נחלת אבי אביהן והעברת את נחלת אביהן להן זו חלק בכורה רבי אליעזר בן יעקב אומר אף חלק אחי אביהם נטלו שנאמר נתן תתן ולמ"ד תרי אחי דאבא הוה להו ההוא מאחוות נחלה נפקא, וא"ל רב פפא לאביי קרא מאי קא חשיב: אי טפלים קא חשיב, טובא הוו, אי בתי אבות קחשיב שיתא הוו? לעולם

דמצית למימר דלא חות דלא שקיל דודאי הוה ולבני בני יוסף משום הכי כתבינהו דעצה טובה קמ"ל וכו' אבל אי לאו הכי לא כתבינהו: שחיו בחלקיהן. שירשו חלקן המגיען: מאן דמקשי מתלוננים למרגלים בחד אינה בנדון ולא קרא סבירא ליה דהוה לתו חלק בארץ דכי היכי דלבני מרגלים יהושע וכלב נטלו חלקם כדאמרי' הכי נמי נטלו חלק [של] מתלוננים. מאן דלא מקיש מתלוננים למרגלים סבירא ליה דלא הוה להן חלק בארץ כלל. דתניא אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך כל הני וכל הני מדברייתא מקיש מתלוננים למרגלים. מיהו הכי יהושע וכלב נטלו חלקם כדגמרינן הכא. וחנא קמא לא מקיש: איכפול יהושע וכלב. לאורתה לכל ארץ ישראל דהא כל ישראל שמתו במדבר מתלוננים הוו: אותן מתלוננים שבעדת קרח. אותן מאתים וחמשים איש קאמרי' דיהושע וכלב נטלו חלקם ולא מאחריתי: היינו דכתיב ויפלו חבלי מנשה עשרה שיתא דשיתא בתי אבות וארבעה דידהו הא עשרה הכי פירושא שיתא דשיתא בתי אבות לבני אביעזר לבני חלק לבני אפרים לבני שכם לבני חפר ולבני שמידע הא שיתא דכל הני מיוצאי מצרים הוו וארבעה דידהו של בנות צלפחד שהוא היה מיוצאי מצרים ותנן בסותני' בנות צלפחד נטלו נ' חלקים חלק אביהן שהיה מיוצאי מצרים וחלקו עם אחיו לנכסי חפר ונטלו ב' חלקים לפי שצלפחד היה בכור. תשעה. אותו חלק עשירי מקשינן לקמן ומתרץ חד אחא דאבא הוה להו ומית ונטלו חלק אחד מיוצאי מצרים שהיה האח מיוצאי מצרים הרי חבלי מנשה י' חלקים: אלא למאן דאמר לבאי הארץ. נתחלקה תמניא הוו שיתא דשיתא בתי אבות שהיתה רשות נחלה ותרתי דידהו פי שנים של בכור שנטלו בנכסי חפר בחורת נחלה הרי תמניא וחלק צלפחד עצמו לא נטלו לפי שמת במדבר ולא היה מבאי הארץ: אמר ליה ולמאן דאמר לבאי מצרים נתחלקה פ' הוו. שיתא דשיתא בתי אבות ותלת דידהו דמתני' הרי פ': אלא מאי אית לך למימר. דליהוו עשרה חד אחא הוה ליה לצלפחד דמית בלא בנים ונטלו חלקו הרי י'. תריץ לה נמי למאן דאמר לבאי הארץ ותרתי אחי הוו ליה לצלפחד ומתו ונטלו בנותיו חלקן הרי י': זו נחלת אביהן. ממש: בתוך אחי אביהן. ירשו בנכסי חפר אבי אביהן: והעברת זו חלק בכור שהעבירו מחלק אחי אביהן ונתנו להן: דכתיב נתן תתן. יתירא הוא ומיניה דייק אחי אביהן: ולמאן דאמר תרי אחי דאבא. מפיק ליה מתתן ונחלה דיתורי דלא צריך לכתבה: קרא. דכתיב ויפלו חבלי מנשה עשרה אי בתי אבות נופייהו קא חשיב שיתא הוו ותו לא ואמאי קא חשיב בנות צלפחד למיהוי עשרה ואי טפלים שיצאו מהם קא חשיב משום הכי חשיב בנות צלפחד מאי מעמא אמר חבלי מנשה עשרה הא הוו כמה אלפים. אמר ליה לעולם

נוסחא אחרת

נוסחא אחרת

נוסחא אחרת

נוסחא אחרת

הגהות הב"ח

(א) השב"ם ד"ה ותרי וכו' לו הם לו בני בני הפר: (ב) תוס' ד"ה ולמ"ד לבאי וכו' ואין לפרש דלענין חלק בכורה קאמרי הכי דהא כי היכי:

מסורת השי"ס

א) כרכות כ. נה: כ"מ פה. סוסה לו: ב) [עי' פרק"י דסוכה לא]. ד"ה לא מקשינן וכתוספות ד"ה וכיי יהודה]: